

## WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 lutego 2013 r.

Sąd Rejonowy dla Wrocławia - Śródmieścia Wydział VIII Cywilny

w składzie :

**Przewodniczący : SSR Anna Martyniec**

**Protokolant: Małgorzata Pluskota**

po rozpoznaniu w dniu 8 lutego 2013 r. we Wrocławiu na rozprawie sprawy

z powództwa (...) **Bank (...) S.A. we W.**

przeciwko **M. K.**

### **o zapłatę**

I. zasądza od pozwanej M. K. na rzecz strony powodowej (...) Bank (...) S.A. we W. kwotę 2 597,13 zł (dwa tysiące pięćset dziewięćdziesiąt siedem złotych trzynaście groszy);

II. oddala dalej idące powództwo;

III. nie obciąża pozwanej kosztami postępowania;

IV. zasądza od strony powodowej na rzecz pozwanej kwotę 250,92 zł tytułem kosztów zastępstwa prawnego;

V. przyznaje ze Skarbu Państwa (Kasa Sądu Rejonowego dla Wrocławia – Śródmieścia) na rzecz r.pr. M. M. kwotę 487,08 zł tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej pozwanej z urzędu;

VI. nakazuje stronie powodowej uiścić na rzecz Skarbu Państwa (Kasa Sądu Rejonowego dla Wrocławia – Śródmieścia) kwotę 118,19 zł tytułem zwrotu wydatków poniesionych tymczasowo przez Skarb Państwa na wynagrodzenie biegłego.

## UZASADNIENIE

Pozwem wniesionym w dniu 6 grudnia 2011 r. strona powodowa (...) Bank (...) Spółka Akcyjna we W. domagała się zasądzenia od pozwanej M. K. kwoty 856,27 zł wraz z odsetkami umownymi w wysokości 4-krotności stopy kredytu lombardowego NBP liczonymi od kwoty 514,73 zł od dnia 4 października 2011 r. do dnia zapłaty oraz kosztów postępowania wg norm przepisanych.

Uzasadniając treść podniesionych żądań podała, że udzieliła pozwanej limitu kredytowego nr (...). Pozwana nie wywiązała się z obowiązku terminowych spłat rat kredytowych, w wyniku czego cała należność została postawiona w stan wymagalności. Strona powodowa podała, że na dochodzoną kwotę składały się kwota 514,73 zł tytułem należności głównej, odsetki za okres od dnia 10 września 2009 r. do dnia 3 października 2011 r. w kwocie 126,54 zł oraz opłaty i prowizje w kwocie 215 zł. Dalsze odsetki naliczane od kwoty kapitału kształtowały się na poziomie 4-krotności wysokości stopy kredytu lombardowego NBP. Kierowane do pozwanej wezwania do zapłaty okazały się bezskuteczne.

W dniu 12 grudnia 2011 r. został wydany nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym (k. 15).

Pozwem wniesionym w dniu 23 listopada 2011 r. strona powodowa (...) Bank (...) Spółka Akcyjna we W. domagała się zasądzenia od pozwanej M. K. kwoty 3.059,44 zł wraz z odsetkami umownymi w wysokości 4-krotności stopy kredytu lombardowego NBP liczonymi od kwoty 2.082,40 zł od dnia 4 października 2011 r. do dnia zapłaty oraz kosztów postępowania wg norm przepisanych.

Uzasadniając treść podniesionych żądań podała, że udzieliła pozwanej limitu kredytowego nr (...). Pozwana nie wywiązała się z obowiązku terminowych spłat rat kredytowych, w wyniku czego cała należność została postawiona w stan wymagalności. Strona powodowa podała, że na dochodzoną kwotę składały się kwota 2.082,40 zł tytułem należności głównej, odsetki za okres od dnia 15 kwietnia 2009 r. do dnia 3 października 2011 r. w kwocie 780,28 zł oraz opłaty i prowizje za prowadzenie rachunków kwocie 196,76 zł. Dalsze odsetki naliczane od kwoty kapitału kształtowały się na poziomie 4-krotności wysokości stopy kredytu lombardowego NBP. Kierowane do pozwanej wezwania do zapłaty okazały się bezskuteczne.

W dniu 28 listopada 2011 r. został wydany nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym (k. 16 akt VIII C 686/12).

Wniesionymi sprzeciwami pozwana zaskarżyła wydane przeciwko niej nakazy zapłaty w całości domagając się oddalenia powództwa i zasądzenia na swoją rzecz kosztów postępowania wg norm przepisanych. W uzasadnieniu podniosła, iż wysokość zadłużenia wymagała dokładnego sprawdzenia. Wskazała również, iż powodowy Bank nie wyraził zgody na zmniejszenie rat i dostosowanie ich do możliwości finansowych pozwanej. Podniosła również, że w dacie zawierania umów leczyła się w (...). Zarzuciła, że wówczas znajdowała się w stanie wyłączającym świadome i swobodne powzięcie decyzji, a zatem łączące ją ze stroną powodową umowy były nieważne.

Postanowieniami z dnia 13 lutego 2012 r., 28 maja 2012 r. i 6 sierpnia 2012 r. Sąd zwolnił pozwaną od kosztów sądowych w całości oraz ustanowił dla niej pełnomocnika z urzędu.

W odpowiedzi na sprzeciw strona powodowa odnośnie należności wynikającej z umowy kredytowej nr (...) podała, że pozwana otrzymała możliwość zadłużania się w limicie na dowolny cel do kwoty 500 zł. Miesięczne minimalne raty do spłaty obejmowały koszty i prowizje oraz 5% kapitału. Pozwana nie wywiązała się z obowiązku spłaty, dlatego też strona powodowa wypowiedziała umowę.

Odnośnie należności wynikającej z umowy kredytowej nr (...) strona powodowa ograniczyła żądanie do kwoty 2.082,40 zł, tj. kwoty kapitału. Podała, że pozwana miała prawo zadłużać się w limicie kredytowym do kwoty 2.200 zł. Miesięcznie zaś miała dokonywać wpłat minimalnych obejmujących prowizje i odsetki oraz 5% kwoty wykorzystanego kapitału. Strona powodowa podała, iż pozwana nie sprawiała wrażenia osoby chorej psychicznie, również okazane przez nią dokumenty o wysokości przysługujących jej świadczeń nie wskazywały, na jakiej podstawie te świadczenia były przez nią pobierane. W razie jednak uznania, iż pozwana zawierając umowy działała w stanie wyłączającym świadome i swobodne podjęcie decyzji, strona powodowa domagała się zasądzenia kwot kapitału w oparciu o przepisy o bezpodstawnym wzbogaceniu (art. 410 i 405 k.c.). W jej ocenie zwiększyły się bowiem aktywa pozwanej. Wniosła o nieobciążanie pozwanej kosztami w oparciu o art. 102 k.p.c.

Postanowieniem z dnia 25 lipca 2012 r. Sąd połączył sprawę o sygn. akt VIII C 686/12 do wspólnego rozpoznania i rozstrzygnięcia ze sprawą VIII C 625/12 (k. 93 akt VIII C 686/12) z pominięciem przepisów o postępowaniu uproszczonym (k. 101 akt VIII C 625/12).

W piśmie procesowym z dnia 4 lutego 2013 r. strona powodowa odnośnie należności wynikającej z umowy kredytowej nr (...) ograniczyła żądanie do kwoty 514,73 zł, tj. do kwoty kapitału, podtrzymała również żądanie zasądzenia kwoty 2.082 zł z tytułu umowy kredytowej nr (...). Jako podstawę prawną wskazała przepisy o bezpodstawnym wzbogaceniu.

W odpowiedzi, na rozprawie w dniu 8 lutego 2013 r. pozwana nie wyraziła zgody na częściowe cofnięcie powództwa. Zakwestionowała również możliwość przekształcenia powództwa z uwagi na rozpoznawanie sprawy w postępowaniu uproszczonym.

### **Sąd ustalił następujący stan faktyczny:**

W dniu 15 kwietnia 2009 r. pozwana M. K. zawarła ze stroną powodową (...) Bank (...) Spółką Akcyjną we W. (wówczas (...) Bank Spółką Akcyjną we W.) umowę o przyznanie limitu kredytowego nr (...) i umowę o wydanie i korzystanie z karty kredytowej C. V. na okres jednego roku, przy czym Bank miał automatycznie przedłużać umowę na kolejne roczne okresy, o ile posiadacz nie wypowie umowy na 30 dni przed upływem okresu, na jaki została zawarta albo nie zajdą inne określone w regulaminie zdarzenia wykluczające możliwość przedłużenia umowy limitu.

Pozwanej przyznano limit kredytowy w kwocie 2.200 zł. Oprocentowanie nominalne od wykorzystanego limitu kredytowego było zmienne i na dzień zawarcia umowy wynosiło 20,99% dla transakcji gotówkowych i bezgotówkowych w stosunku rocznym. Bank naliczał odsetki od kwot wszystkich transakcji w trybie dziennym, począwszy od dnia zaksięgowania transakcji do dnia spłaty zadłużenia (§ 4).

Spłata limitu kredytowego miała następować w okresach miesięcznych poprzez dokonywanie przez posiadacza rachunku spłat na wskazany rachunek w wysokości oraz terminach określonych w wyciągu generowanym każdego 26 dnia miesiąca. Za dzień spłaty uznawano się 24 dzień od daty generowania wyciągu. Wskazana w wyciągu wymagana spłata minimalna stanowiła 5% kwoty wykorzystanego kapitału oraz należne Bankowi odsetki, opłaty, prowizje, nie mniej niż 20 zł. Brak wymaganej spłaty minimalnej w terminie określonym na wyciągu powodował naliczenie odsetek od kapitału przeterminowanego w wysokości zmiennej równej czterokrotności stopy kredytu lombardowego NBP na dzień powstania zobowiązania przeterminowanego i stanowił podstawę do wszczęcia działań interwencyjnych związanych z dochodzeń spłaty zobowiązań (§ 5).

Integralną część umowy stanowiły Regulamin przyznawania i korzystania z limitu kredytowego C. V. oraz Tabela Opłat i Prowizji.

**Dowód:** - umowa o przyznanie limitu kredytowego nr (...) z dnia 15.04.2009 r., k. 12-14 akt o sygn. VIII C 686/12- w załączeniu.

W dniu 10 września 2009 r. pozwana M. K. zawarła ze stroną powodową (...) Bank (...) Spółką Akcyjną we W. (wówczas (...) Bank Spółką Akcyjną we W.) umowę o przyznanie limitu kredytowego nr (...) i umowę o wydanie i korzystanie z karty kredytowej Furora na okres jednego roku, przy czym Bank miał automatycznie przedłużać umowę na kolejne roczne okresy, o ile posiadacz nie wypowie umowy na 30 dni przed upływem okresu, na jaki została zawarta albo nie zajdą inne określone w regulaminie zdarzenia wykluczające możliwość przedłużenia umowy limitu.

Pozwanej przyznano limit kredytowy w kwocie 500 zł. Oprocentowanie nominalne od wykorzystanego limitu kredytowego było zmienne i na dzień zawarcia umowy wynosiło 20% dla transakcji gotówkowych i bezgotówkowych w stosunku rocznym. Bank naliczał odsetki od kwot wszystkich transakcji w trybie dziennym, począwszy od dnia zaksięgowania transakcji do dnia spłaty zadłużenia (§ 4).

Spłata limitu kredytowego miała następować w okresach miesięcznych poprzez dokonywanie przez posiadacza rachunku spłat na wskazany rachunek w wysokości oraz terminach określonych w wyciągu generowanym każdego 17 dnia miesiąca. Za dzień spłaty uznawano się 24 dzień od daty generowania wyciągu. Wskazana w wyciągu wymagana spłata minimalna stanowiła 5% kwoty wykorzystanego kapitału oraz należne Bankowi odsetki, opłaty, prowizje, nie mniej niż 30 zł. Brak wymaganej spłaty minimalnej w terminie określonym na wyciągu powodował naliczenie odsetek od kapitału przeterminowanego w wysokości zmiennej równej czterokrotności stopy kredytu lombardowego NBP na dzień powstania zobowiązania przeterminowanego i stanowił podstawę do wszczęcia działań interwencyjnych związanych z dochodzeń spłaty zobowiązań (§ 5).

Integralną część umowy stanowiły Regulamin przyznawania i korzystania z limitu kredytowego Furora oraz Tabela Opłat i Prowizji.

**Dowód:** - umowa o przyznanie limitu kredytowego nr (...) z dnia 10.09.2009 r., k. 12-13.

Zgodnie z Regulaminem przyznawania i korzystania z limitu kredytowego Furora i Regulaminem przyznawania i korzystania z limitu kredytowego C. V. każdy wpływ na rachunek kredytowy powodował automatyczną spłatę zadłużenia w następującej kolejności: należne Bankowi opłaty i prowizje, składki ubezpieczeniowe, odsetki wskazane w wyciągu oraz wykorzystany kapitał.

Posiadacz rachunku kredytowego zobowiązany był do wpłacenia na rachunek kredytowy kwoty wymaganej spłaty minimalnej w terminie wskazanym na wyciągu. Termin spłaty wskazany na wyciągu oznaczał dzień, do którego wymagalna kwota powinna zostać zaksięgowana na rachunku kredytowym Banku. Brak wymagalnej spłaty minimalnej w tym terminie powodował naliczenie odsetek od kapitału przeterminowanego. Brak dwóch kolejnych wymaganych spłat minimalnych uniemożliwiał dokonywanie transakcji na rachunku kredytowym (punkt VI. § 2).

Bank uprawniony był do wypowiedzenia umowy limitu oraz równocześnie umowy o kartę tylko z ważnych przyczyn, m.in. w przypadku braku wymaganej spłaty minimalnej przez okres 2 miesięcy (punkt VII. § 6).

**Dowód:** - Regulamin przyznawania i korzystania z limitu kredytowego, k. 75-81;

- Regulamin przyznawania i korzystania z limitu kredytowego C. V., k. 68-74 w aktach o sygn. VIII C 868/12- w załączeniu.

W okresie od dnia 26 kwietnia 2009 r. do dnia 2 stycznia 2010 r. pozwana za pomocą karty kredytowej C. V. dokonała transakcji gotówkowych i bezgotówkowych na łączną kwotę 3.091,42 zł. W okresie od dnia 26 kwietnia 2009 r. do dnia 26 czerwca 2012 r. dokonała wpłat na łączną kwotę 1.430,12 zł. Suma opłat z tytułu wypłat z bankomatu, opłat za przekroczenie limitu, opłaty za kartę i wydanie jej duplikatu, składek ubezpieczeniowych oraz opłat za upomnienia listowne obciążające pozwaną wynosiła 817,62 zł.

W okresie od dnia 30 września 2009 r. do dnia 17 grudnia 2009 r. pozwana za pomocą karty kredytowej Furora dokonała transakcji gotówkowych i bezgotówkowych na łączną kwotę 609,68 zł. W okresie od dnia 30 września 2009 r. do dnia 17 czerwca 2012 r. dokonała wpłat na łączną kwotę 965 zł. Suma opłat z tytułu wypłat z bankomatu, opłat za przekroczenie limitu, opłaty za kartę oraz upomnienie listowne obciążających pozwaną wynosiła 953 zł.

**Dowód:** - lista operacji, k. 72-74;

- lista operacji, k. 75-79 w aktach o sygn. VIII C 868/12- w załączeniu.

Pismem z dnia 2 grudnia 2010 r., doręczonym w dniu 27 grudnia 2010 r., strona powodowa wypowiedziała umowę o przyznanie limitu kredytowego z dnia 15 kwietnia 2010 r. z 30-dniowym okresem wypowiedzenia. Na dzień wypowiedzenia zadłużenie pozwanej wynosiło 2.860,19 zł, z czego kwota 2.082,40 zł stanowiła kapitał.

**Dowód:** - pismo z dnia 2.12.2010 r. wraz z dowodem doręczenia, k. 10-11 w aktach o sygn. VIII C 868/12 - w załączeniu.

Pismem z dnia 30 grudnia 2010 r., doręczonym w dniu 21 stycznia 2011 r., strona powodowa wypowiedziała umowę o przyznanie limitu kredytowego z dnia 10 września 2009 r. z 30-dniowym okresem wypowiedzenia. Na dzień wypowiedzenia zadłużenie pozwanej wynosiło 1.209,51 zł, z czego kwota 514,73 zł stanowiła kapitał.

**Dowód:** - pismo z dnia 30.12.2010 r. wraz z dowodem doręczenia, k. 10-11.

W wyciągu z ksiąg banku z dnia 3 października 2011 r. wskazano, iż zadłużenie pozwanej z umowy nr (...) na dzień jego wystawienia wynosiło 856,27 zł, z czego kwota 514,73 zł stanowiła należność główną, kwota 126,54 zł odsetki umowne za okres od dnia 10 września 2009 r. do dnia 3 października 2011 r., kwota 215 zł koszty, opłaty i prowizje. Dalsze odsetki umowne w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego NBP naliczane były od kwoty kapitału w wysokości 514,73 zł od dnia 4 października 2011 r. do dnia zapłaty.

W wyciągu z ksiąg banku z dnia 3 października 2011 r. wskazano, iż zadłużenie pozwanej z tytułu umowy nr (...) z dnia 15 kwietnia 2009 r. wynosiło na dzień wystawienia wyciągu 3.059,44 zł, z czego kwota 2.082,40 zł stanowiła należność główną, kwota 780,28 zł odsetki umowne za okres od dnia 15 kwietnia 2009 r. do dnia 3 października 2011 r., kwota 196,76 zł koszty, opłaty i prowizje. Dalsze odsetki umowne w wysokości 4-krotności stopy kredytu lombardowego NBP naliczane były od kwoty należności głównej od dnia 4 października 2011 r. do dnia zapłaty.

**Dowód:** - wyciąg z ksiąg banku dot. umowy nr (...), k. 9;

- wyciąg z ksiąg banku dot. umowy (...), k. 9 akt o sygn. VIII C 686/12 - w załączeniu.

Pozwana jest leczona psychiatrycznie od 1970 r. po przebytych wcześniej zapaleniu opon mózgowo-rdzeniowych. Początkowo stwierdzono u niej jedynie zaburzenia zachowania, zaburzenia psychotyczne obserwowane są od 2004 r., zaś w 2005 r. rozpoznano u niej schizofrenię paranoidalną. Choroba ma charakter przewlekły. Mimo okresowych hospitalizacji oraz stosowania leczenia farmakologicznego u pozwanej nie uzyskano poprawy stanu psychicznego. W okresie od kwietnia do września 2009 r. stwierdzono występowanie urojeń. Wśród objawów negatywnych u pozwanej występuje dereizm, myślenie katatymiczne (życzeniowe), dziwaczność zachowania, wycofanie się z życia społecznego, myślenie paralogiczne. Pozwana nie ma możliwości dokonania racjonalnej oceny swoich możliwości kredytowych, życzeniowo intepretuje rzeczywistość, nie jest w stanie przewidzieć skutków zawieranych przez siebie umów.

W trakcie zawierania umów w dniu 15 kwietnia 2009 r. i 10 września 2009 r. ze względu na stwierdzoną u pozwanej schizofrenię paranoidalną pozwana nie była zdolna do świadomego i swobodnego wyrażenia woli i podjęcia decyzji.

**Dowód:** - opinia pisemna sporządzona przez biegłą sądową A. J., k. 173-176;

- dokumentacja medyczna, k. 110-127, 154-155;

- akta rentowe, k. 138-139.

W toczącej się przed tut. Sądem sprawie o sygn. akt I C 595/11 biegły sądowy z zakresu psychiatrii T. G. stwierdził, że w dniu 11 maja 2009 r. pozwana M. K. nie była zdolna do świadomego i swobodnego wyrażenia woli i podjęcia decyzji.

W toczącej się przed tut. Sądem sprawie o sygn. akt I Ns 928/09 biegły sądowy z zakresu psychiatrii M. C. stwierdził, że w okresie między 21 listopada 2004 r. a 21 maja 2005 r. pozwana nie była w stanie kierować swoim postępowaniem i istniały podstawy do jej całkowitego ubezwłasnowolnienia.

Pozwana została uznana przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych za osobę całkowicie niezdolną do pracy do dnia 30 listopada 2013 r. Otrzymuje z ZUS rentę w ustalonej na dzień 1 marca 2009 r. wysokości, tj. kwotę 1.129,09 zł.

**Dowód:** - opinia sądowo-psychiatryczna z dnia 8.05.2012 r., k. 48-51;

- opinia sądowo-psychiatryczna z dnia 31.01.2010 r., k. 31-33 w aktach o sygn. VIII C 686/12 - w załączeniu;

- orzeczenie lekarza orzecznika ZUS z dnia 5.11.2010 r., k. 29-30 w aktach o sygn. VIII C 686/12 - w załączeniu;

- decyzja ZUS, k. 66-67 w aktach o sygn. VIII C 686/12 - w załączeniu.

### **Sąd zważył, co następuje:**

Powództwo zasługiwało na uwzględnienie w części.

Strona powodowa (...) Bank (...) Spółka Akcyjna we W. pierwotnie wywodziła swe roszczenie z treści zawartych z pozwaną M. K. w dniu 15 kwietnia 2009 r. i 10 września 2009 r. umów o przyznanie limitu kredytowego. Treść umów oraz stanowiących jej integralną część regulaminów nie pozostawała sporna. Pozwana podniosła natomiast, że w tych datach, z uwagi na stwierdzone u niej schorzenia, nie była w stanie świadomie i swobodnie podjąć decyzji.

Zgodnie z treścią art. 82 k.c. nieważne jest oświadczenie woli złożone przez osobę, która z jakichkolwiek powodów znajdowała się w stanie wyłączającym świadome albo swobodne powzięcie decyzji i wyrażenie woli. Dotyczy to w szczególności choroby psychicznej, niedorozwoju umysłowego albo innego, choćby nawet przemijającego, zaburzenia czynności psychicznych. Taka nieważność ma charakter bezwzględny. Stosunek psychiczny do podejmowanego zachowania się i jego skutków opiera się na przewidywaniu i woli. Oba te czynniki zakładają istnienie nieupośledzonego działania funkcji psychicznych, pozwalającego na właściwe rozeznanie znaczenia i skutków swego zachowania się oraz pokierowania swym postępowaniem.

Pozwana cierpiała na schizofrenię paranoidalną, która objawiała się m.in. występowaniem urojeń, dereizmem, myśleniem katatymicznym (życzeniowym), dziwacznością zachowania, wycofaniem się z życia społecznego oraz myśleniem paralogicznym. Przedmiotowe objawy bardzo słabo poddawały się leczeniu, mimo bowiem kilkukrotnych hospitalizacji oraz zastosowania terapii farmakologicznej u pozwanej nie stwierdzono poprawy stanu zdrowia. Sąd w tej materii oparł ustalenia faktyczne na opinii biegłej sądowej A. J.. Biegła sądowa dokonała pełnej analizy akt i dokumentacji medycznej, formułując jednoznaczną opinię. Jej kategoryczność znajduje odzwierciedlenie w rzeczowym i logicznym wyjaśnieniu, w jaki sposób stany chorobowe pozwanej wpłynęły na jej zdolność do pojmowania zachowań własnych i innych osób. Biegła wskazała m.in., że pozwana nie ma możliwości dokonania racjonalnej oceny swoich możliwości kredytowych, życzeniowo interpretuje rzeczywistość, nie jest w stanie przewidzieć skutków zawieranych przez siebie umów.

Sąd nie znalazł podstaw, ażeby odmówić mocy dowodowej przedmiotowej opinii uznając ją za logiczną i spójną. Również żadna ze stron nie zakwestionowała wyprowadzonych przez biegłą wniosków.

Wskazać ponadto należy, że stan wyłączający świadome albo swobodne powzięcie decyzji i wyrażenie woli nie może być rozumiany dosłownie, wobec czego nie musi oznaczać całkowitego zniesienia świadomości. Wystarczy bowiem brak rozeznania, niemożność rozumienia posunięć własnych i innych osób i niezdawanie sobie sprawy ze znaczenia i skutków własnego działania. W ocenie Sądu, po stronie pozwanej w chwili podpisywania umów wystąpił taki właśnie stan. Nawet zatem, jeśli przy podpisaniu umów pozwana sprawiała wrażenie osoby zdrowej, nie oznaczało to, że działała w pełni świadomie i swobodnie. Podkreślenia przy tym wymaga, iż miarodajna dla oceny stanu psychicznego pozwanej była chwila podpisania umowy, nie zaś późniejsze działania zmierzające do częściowego uregulowania należności.

Mając zatem na uwadze powyższe stwierdzić należało, że nie doszło do ważnego zawarcia umów.

Pozwana jednak, co nie było w sprawie sporne, a co ponadto wynikało z przedłożonych przez stronę powodową list operacji, wykorzystała udzielony jej limit kredytowy do wysokości 2.082,40 zł w przypadku umowy z dnia 15 kwietnia 2009 r. i do kwoty 514,73 zł w przypadku umowy z dnia 10 września 2009 r. Kwoty te w żaden sposób przez pozwaną nie zostały zakwestionowane, pozwana nie wykazała również, jakoby uregulowała przedmiotowe zadłużenie w jakiegokolwiek części. Nie zdołała podważyć przedłożonych przez stronę powodową dokumentów finansowych. Jako zaś, że nie istniała ważna podstawa prawna do powyższego przysporzenia, uzyskaną przez pozwaną korzyść należy zakwalifikować jako nienależną.

Po otrzymaniu opinii biegłej sądowej strona powodowa zmodyfikowała żądanie pozwu domagając się zasądzenia łącznie kwoty 2.597,13 zł (2.082,40 zł + 514,73 zł) w oparciu o przepisy normujące bezpodstawne wzbogacenie. Zdaniem Sądu, zmiana taka była dopuszczalna. Zgodnie bowiem z treścią przepisu art. 193 § 1 k.p.c. zmiana powództwa jest dopuszczalna, jeżeli nie wpływa na właściwość sądu. W doktrynie i orzecznictwie wskazuje się natomiast, że zmiana powództwa nie może prowadzić do zerwania związku przekształconych elementów powództwa z poprzednim powództwem - pomiędzy pierwotnym a następnym żądaniem powinna istnieć więź materialnoprawna i logiczny związek (Henryk Dolecki (red.), Tadeusz Wiśniewski (red.), Irena Gromska-Szuster, Andrzej Jakubecki, Jan Klimkowicz, Krzysztof Knoppek, Grzegorz Misiurek, Piotr Pogonowski, Tadeusz Zembruski, Tadeusz Żyznowski, Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz. Tom I. Artykuły 1-366). Zdaniem Sądu powyższe przesłanki zostały spełnione. Jako chybione Sąd ocenił przy tym zarzuty pozwanej, jakoby z uwagi na prowadzenie postępowania w trybie

uproszczonym wyłączona była możliwość przekształcenia powództwa. Z uwagi bowiem na połączenie spraw VIII C 686/12 ze sprawą VIII C 625/12 i koniecznością dopuszczenia dowodu z opinii biegłego sądowego sprawa została skierowana do rozpoznania w postępowaniu zwykłym, z pominięciem przepisów o postępowaniu uproszczonym. Wskazane zatem w art. 505<sup>4</sup> k.p.c. ograniczenia nie miały zatem w sprawie zastosowania.

Zgodnie zaś z art. 405 k.c. kto bez podstawy prawnej uzyskał korzyść majątkową kosztem innej osoby, obowiązany jest do wydania korzyści w naturze, a gdyby to nie było możliwe, do zwrotu jej wartości. Podobnie zwrotowi podlega świadczenie nienależne. W myśl art. 410 § 2 k.c. świadczenie jest nienależne, jeżeli ten, kto je spełnił, nie był w ogóle zobowiązany lub nie był zobowiązany względem osoby, której świadczył, albo jeżeli podstawa świadczenia odpadła lub zamierzony cel świadczenia nie został osiągnięty, albo jeżeli czynność prawna zobowiązująca do świadczenia była nieważna i nie stała się ważna po spełnieniu świadczenia.

Skoro zatem stosunek prawny, na podstawie którego pozwana uzyskała od strony powodowej korzyść, okazał się nieważny, uzyskane przez pozwaną świadczenie należało zakwalifikować jako nienależne. Jako takie podlegało ono zwrotowi na podstawie art. 405 k.c. Pozwana nie wykazała, jakoby obowiązek zwrotu korzyści wygasł, zgodnie z art. 409 k.c., wskutek jej utraty lub zużycia. Z tego też względu Sąd zasądził od niej na rzecz strony powodowej żadaną kwotę 2.597,13 zł.

Wprawdzie strona powodowa w pismach procesowych z dnia 2 lipca 2012 r. i 4 lutego 2013 r. wskazała, że ograniczała powództwo powyżej kwoty 514,73 zł i kwoty 2.082,40 zł, jednakże nie zrzekła się roszczenia w tej części. W myśl zaś art. 203 § 1 k.p.c. pozew może być cofnięty bez zezwolenia pozwanego aż do rozpoczęcia rozprawy, a jeżeli z cofnięciem połączone jest zrzeczenie się roszczenia - aż do wydania wyroku. Skoro zatem cofnięcie nastąpiło po rozpoczęciu rozprawy i nie obejmowało zrzeczenia się roszczenia, wymagana była zgoda pozwanej. Pozwana zaś na rozprawie w dniu 8 lutego 2013 r. reprezentowana przez pełnomocnika z urzędu nie wyraziła zgody na takie cofnięcie. Oświadczenie strony powodowej należało zatem uznać za nieskuteczne. Skoro zatem pozwana została bezpodstawnie wzbogacona jedynie o kwotę 2.597,13 zł stanowiącą kapitał (pozostałą bowiem część żądania pozwu stanowiły odsetki i prowizje), a strona powodowa jedynie w tym zakresie podtrzymywała żądanie, lecz nie cofnęła pozwu ze zrzeczeniem się pozostałej części roszczenia - powództwo ponad zasądzoną kwotę podlegało oddaleniu, jako nieuzasadnione.

W tym zatem stanie rzeczy, Sąd orzekł, jak w punkcie I i II wyroku.

O kosztach postępowania orzeczono na podstawie art. 100 zd. 1 k.p.c. w zw. z art. 102 k.p.c. Artykuł 100 zd. 1 k.p.c. stanowi, iż w razie częściowego tylko uwzględnienia żądań koszty będą wzajemnie zniesione lub stosunkowo rozdzielone. Zgodnie zaś z przepisem art. 102 k.p.c. w wypadkach szczególnie uzasadnionych sąd może zasądzić od strony przegrywającej tylko część kosztów albo nie obciążać jej w ogóle kosztami. Powołany przepis art. 102 k.p.c. urzeczywistnia zasadę słuszności i stanowi wyłom w zasadzie odpowiedzialności za wynik procesu pozostawiając Sądowi pewną swobodę w przyznawaniu zwrotu kosztów procesu (por. postanowienie SN z dnia 13.10.1976 r., IV PZ 61/76) Art. 102 k.p.c. nie konkretyzuje jednak pojęcia „wypadków szczególnie uzasadnionych”, dlatego też ich kwalifikacja należy do Sądu, po rozważeniu całokształtu okoliczności konkretnej sprawy. Do kręgu okoliczności branych przez Sąd po uwagę należą zarówno fakty związane z samym przebiegiem procesu, jak i fakty dotyczące stanu majątkowego i sytuacji życiowej strony. Okoliczności te powinny być oceniane przede wszystkim z uwzględnieniem zasad współżycia społecznego.

Sąd doszedł do przekonania, że w niniejszej sprawie zachodziły szczególne okoliczności uzasadniające nie obciążanie pozwanej kosztami postępowania, zarówno na rzecz strony powodowej, jak i na rzecz Skarbu Państwa. Sąd zważył, iż ciężka sytuacja powódki, w szczególności niskie dochody z tytułu renty oraz stan zdrowia, nie pozwalają na pokrycie kosztów niniejszego procesu. Powyższe stanowiło również przesłankę uzasadniającą zwolnienie powódki od obowiązku ponoszenia kosztów sądowych w sprawie. W ocenie Sądu uzasadniało to zastosowanie przepisu art. 102 k.p.c.

Strona powodowa wygrała sprawę w 66%, przy czym poniosła koszty postępowania w łącznej wysokości 198,44zł (130 zł opłaty od pozwu, 34,44 zł kosztów uwierzytelnienia notarialnego dokumentów oraz 34 zł opłaty skarbowej od pełnomocnictw). Pozwana wygrała sprawę w 34% ponosząc koszty postępowania w łącznej kwocie 738 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego powiększonego o 23% podatku VAT. Sąd zasądził zatem od strony powodowej na rzecz pozwanej kwotę 250,92 zł tytułem zwrotu kosztów procesu w proporcji, w jakiej strona powodowa sprawę przegrała (34% x 738 zł). Na podstawie art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. Nr 167, poz. 1398 z późn. zm.) Sąd nakazał stronie powodowej uiścić na rzecz Skarbu Państwa (kasa tut. Sądu) kwotę 118,19 zł tytułem niepokrytych wydatków związanych z wynagrodzeniem biegłego sądowego w proporcji, w jakiej strona powodowa sprawę przegrała (34% z kwoty 347,63 zł tytułem wynagrodzenia biegłego, które zostało w całości pokryte ze środków Skarbu Państwa).

Na podstawie § 6 pkt 3 w zw. z § 2 ust. 3 w zw. z § 15 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. z 2002 r., nr 163, poz. 1349) Sąd przyznał pełnomocnikowi z urzędu pozwanej r.pr. M. M. kwotę 487,08 zł tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej pozwanej z urzędu w proporcji, w jakiej pozwana sprawę przegrała (66% x 738 zł).

Mając na uwadze powyższe, o kosztach postępowania Sąd orzekł, jak w punkcie III- VI wyroku.